

Täysistunto

Tiistai 22.10.2019 klo 14.00—16.55

6. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisen jatkamisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2019 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 4/2019 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 4/2019 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorokierrosta ei ole. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

15.50 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaisesti selonteon Suomen osallistumisen jatkamisesta Irakin OIR-operaatiossa noin 80 sotilaalla vuonna 2020.

Ulkoasiainvaliokunta on kuullut asiantuntijoita ja hyväksynyt asiaan liittyvän mietinnön. Lisäksi puolustusvaliokunta antoi valiokunnalle tästä lausunnon. Ulkoasiainvaliokunta piti selontekomenettelyä perusteltuna ottaen huomioon, ettei operaatiolla ole selkeää YK-mandaattia ja kyseessä on korkean riskin operaatio. Käsitellessään Suomen jatkamista OIR-operaatiossa ulkoasiainvaliokunta perehtyi laajasti Irakin tämänhetkiseen tilanteeseen. Valiokunta arvioi, että maan turvallisuustilanne on hauras ja altis nopeille muutoksille. Irakin hyökkäys Syyriaan ja Yhdysvaltojen ja Iranin kiristyneet suhteet vaikuttavat koko alueen vakauteen. Myös Isisin uhka on edelleen todellinen, ja se kykenee toteuttamaan terrori-iskuja.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisissa korostettiin sitä, että Irak tarvitsee edelleen tukea niin turvallisuusjoukkojensa kehittämiseksi kuin kokonaisvaltaisesti yhteiskunnan vakauttamiseksi ja jälleenrakentamiseksi. Valiokunta sai selvityksen eri keinoista, joilla Suomi osallistuu tähän tehtävään. Valiokunta piti tarpeellisena avata uudelleen Suomen Bagdadin suurlähetystö. Edustuston avaaminen voi osaltaan edistää paluu- ja palautusjärjestelyjen aikaansaamista kielteisen lainvoimaisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden osalta. Tätä valiokunta piti tärkeänä.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta perehtyi asiaa käsitellessään myös tarkoin OIR-operaation toimintaan. Valiokunta piti tärkeänä sitä, että operaatiossa koulutetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

joukkoja, jotka vahvistavat Irakin sisäistä koheesiota. Suomen kouluttajaosasto ja koulutustapa ovat saaneet operaatiossa hyvää palautetta.

Valiokunta kävi myös läpi operaatioon osallistumisen riskejä. Operaatioalueen olosuhteet saattavat muuttua nopeastikin, ja Irakin turvallisuustilanne on edelleen huono ja arvaamaton. Vaikka Irakin turvallisuusjoukot ovat vapauttaneet maan alueet Isisin hallinnasta, on terrori-iskujen uhka koko maassa jatkuvaa. Irakin kansalliset sekä kansainväliset turvallisuusviranomaiset käyttävät edelleen voimatoimia Irakin alueella toimivia terroristiorganisaatioita vastaan. Irakissa on taisteluiden aikana kylvetty paljon miinoja ja räjähteitä, joita ei ole kaikkia raivattu pois. Myös pitkään jatkuneet Kurdistanin itsenäisyyspyrkimykset sekä Turkin sotatoimet Syyriassa vaikuttavat alueen turvallisuustilanteeseen. Tähän asti Suomen Puolustusvoimat on suorittanut operaatiossa joukkojensa omasuojan takaamisesta kiitettävällä tavalla. Valiokunta korosti tämän olevan myös jatkossa erityisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Mietinnössä kirjatuin ja nyt selostetuin perustein ulkoasiainvaliokunta pitää perusteltuna, että Suomi jatkaa osallistumistaan OIR-operaatiossa.

15.54 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta ovat käsitelleet tätä selontekoa. Otan tästä joitakin kohtia. Ensinnäkin molemmat valiokunnat pitävät tarpeellisena, että operaatiota jatketaan noin 80 sotilaan voimin Irakissa. Tehtävään kuuluu koulutusta, humanitaarista apua, miinanraivausta ja tämän tyypisiä asioita, jotka mahdollistavat edellä mainitut asiat. Operaatioon osallistuu noin 31 maata. Suomi ei ole Pohjoismaista yksin, siellä on mukana myös Ruotsi, Norja ja Tanska. Kaikkiaan 6 500 sotilasta on siinä mukana.

Niin kuin valiokunnan puheenjohtaja tässä totesi, turvallisuustilanteen arvioidaan kohentuneen, mutta on selvää, että se on edelleen erittäin hauras ja vaarallinenkin.

Sitten huomioita: Suomi avaa suurlähetystön Irakin Bagdadissa marraskuussa. Mietinnön mukaan lähetystön avaamisella pyritään tiivistämään laaja-alaisesti yhteistyötä Irakin kanssa koskien sekä kauppaa mutta, kuten myös mietintö sanoo, myös näitä palautusyhteistyötä helpottavien järjestelyjen aikaansaamista. Mietinnön mukaan näiden järjestelyjen toteuttaminen on helpompaa, kun meillä on lähetystö siellä.

Tuki ja apu Irakille on aiheellista, ja niin kuin on todettu, Irak on luonnonvaroiltaan rikas maa. Meillä on pitkä historia Irakin kanssa menestyksekkäistä kaupoista, ja toivottavaa on, että myös tulevaisuudessa asiat ovat sillä mallilla, että kauppaa voidaan hyvin jatkaa.

Tuesta olen sitä mieltä, on se sitten EU-tukea EU-maiden sisällä tai tämän tyyppistä operaatiotukea, että siihen pitää sisältyä jonkinlainen vastikkeellisuus. Avun saajan pitää sitoutua esimerkiksi EU:ssa oikeusvaltioperiaatteeseen, ja tässä Irakin tapauksessa pitäisin aivan välttämättömänä, että Irakin hallinto sitoutuu siihen, että Suomessa olevia irakilaisia voidaan omaan isänmaahansa palauttaa. Irakin hallinnon tehtävä on ottaa heidät vastaan.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä nostan esiin tämän turvallisuustilanteen. Sanoin tuossa aikaisemmin, että noin 80 sotilasta jatkaa tässä operaatiossa. Sekä ulkoasiainvaliokunta että puolustusvaliokunta kiinnittävät huomiota siihen, että operaatiossa palvelevien suomalaissotilaiden turvallisuuteen kohdistuu uhkia myös kotimaassa, siis Suomessa, sen jälkeen, kun sotilaat ovat palanneet sieltä tehtävän jälkeen omaan kotimaahansa. Tämä on aika järeästi sanottu: siis ihminen, joka menee toiseen maahan auttamaan, pistää oman henkensä ja terveytensä siinä yhteydessä vaaralle alttiiksi, ja sen jälkeen, kun hän palaa kotimaahansa Suomeen, heihin voi kohdistua turvallisuusuhkia. Sekä puolustusvaliokunta että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

ulkoasiainvaliokunta kiinnittävät siihen huomiota. Yritin tätä vähän tässä valiokunnan jäseniltäkin kysellä, että mitä tällä kirjauksella tarkoitetaan: Tuleeko se uhka miltä suunnalta? Kuinka vakava uhka se on? Onko esimerkkitapauksia jo ollut? Sitä ei sen enempää avattu, mutta meillä on tietysti eduskunnassa valiokuntia, joilla on laajat tietojensaantioikeudet, että kyllä sekin tieto tarvittaessa voidaan saada ainakin valiokunnan käyttöön. Mutta minä pidän tätä erittäin ikävänä, erittäin huolestuttavana piirteenä ja ymmärrän tietysti, että näissä julkisissa asiakirjoissa ei välttämättä voi avata enempää sitä, mikä uhkan sisältö ja vakavuusaste on ja onko siitä jo esimerkkejä.

Sitten lopuksi — no, oikeastaan tässä olivat ne pääasiat, jotka halusinkin sanoa. — Kiihtän puheenvuorosta.

16.00 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Voisin hallituksen puolesta käyttää puheenvuoron vielä tähän kokonaisuuteen ja kiittää ulkoasiainvaliokuntaa mietinnöstä sekä puolustusvaliokuntaa lausunnosta, joissa on esitetty arvokkaita näkemyksiä koskien Suomen osallistumisen jatkamista turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa osana kansainvälisen Isisin vastaisen koalition OIR-operaatiota.

Kansainvälisen koalition pääseminen tavoitteisiin Irakissa Isisin vastaisessa taistelussa on ollut odotettua nopeampaa, ja OIR-operaatio on siirtynyt viimeiseen, neljälleen vaiheeseen, jonka tavoitteena on turvallisuustilanteen normalisointi maassa. Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössäkään todetaan, että vaikka Isisin hallussa ei enää ole maa-alueita, mikä on vakauttanut Irakin turvallisuustilannetta, on turvallisuustilanne kokonaisuudessaan kuitenkin edelleen epävakaa ja alueellisia eroja on paljon. Maassa on edelleen myös Isisin kannattajia, ja järjestö kykenee toteuttamaan terrori-iskuja Irakissa. Myös alueellinen turvallisuustilanne on jännitteinen, kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnössäkään todetaan. Osaltaan tähän vaikuttaa Koillis-Syyrian tilanne sekä Iranin ja Yhdysvaltain välisten jännitteiden kasvu, mikä heijastuu alueelle.

Isis muodostaa valitettavasti edelleen uhan myös kansainväliselle turvallisuudelle. Järjestö on toteuttanut iskuja eri puolilla maailmaa, erityisesti Aasiassa, myös tänä vuonna. Lisäksi järjestöllä on aktiivisesti toimivia soluja eri puolilla Afrikkaa, erityisesti Pohjois-Afrikassa ja Sahelin alueella. Koillis-Syyrian tilanne voi osaltaan muuttaa uhka-arviota nopeastikin, mikäli vangittuna olevia Isis-taistelijoita pääsee vapauteen. On myös mahdollista, että Isis hyödyntää vallitsevaa tilannetta omien päämääriensä edistämiseen tai epäjärjestyksen luomiseen. Isisin vastaisessa taistelussa Syyrian tilanteen kehittyminen ja maan turvallisuustilanteen vakauttaminen on oleellinen tekijä.

Irakin turvallisuustilanteen kohentuminen ja yhteiskunnan kehittyminen jatkossa riippuu oleellisesti maan hallituksen kyvystä puuttua tyytymättömyyttä herättäneisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin: korruptioon, hallinnon toimintaan, talouteen ja työttömyyteen sekä eri väestöryhmien väliseen tasa-arvoon. Irakissa viime viikkoina nähdyt laajat mielenosoitukset ovat osoitus kansan tyytymättömyydestä. Irakin hallituksella on edessään mittava työ, joka edellyttää ongelmien juurisyihin puuttumista. Toimia tarvitaan ripeästi.

Vaikka Isisin aiheuttama uhka Irakissa on heikentynyt, tarvitsee Irak edelleen laaja-alaista ja pitkäjänteistä tukea maan turvallisuustilanteen vakauttamiseksi ja normalisoimiseksi. Tukea tarvitaan edelleen niin turvallisuusjoukkojen kouluttamisessa kuin kokonaisvaltaisesti yhteiskunnan vakauttamiseksi ja jälleenrakentamiseksi, mitä valiokunnan mietinnössäkään korostetaan. Suomen tuki Irakille on kokonaisvaltaista. Sotilaallisen kriisinhallinnan ohella Suomi tukee Irakia siviilikriisinhallinnan, jälleenrakentamisen, miinanrai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

vaustuen ja valmisteilla olevan koulutusyhteistyön muodossa. Samalla vastuuta asetetaan enenevässä määrin Irakin kansallisille viranomaisille.

Suurlähetystön avaaminen Bagdadiin marraskuussa 2019 parantaa osaltaan keskusteluyhteyttä ja yhteydenpitoa Irakin viranomaisiin sekä mahdollisuuksia Irakin ja alueen kehityskulkujen seurantaan. Suurlähetystön läsnäolo auttaa myös suomalaisia yrityksiä pääsemään mukaan Irakin jälleenrakennukseen ja hyödyntämään avautuvia taloudellisia mahdollisuuksia. Läsnäolo Bagdadissa voi myös osaltaan auttaa paluu- ja palautusyhteistyötä helpottavien järjestelyjen aikaansaamista Irakin kanssa, mihin ulkoasiainvaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota.

Ulkoasiainvaliokunta kiinnittää mietinnössään huomiota myös operaatiossa toimivien suomalaisten turvallisuuteen. Ääriryhmien toiminta Irakissa kohdistuu ensisijaisesti šiialaista väestöä ja Irakin turvallisuusjoukkoja vastaan, mutta myös koalition joukot voivat olla iskujen kohteena. Operaation turvallisuustilannetta seurataan jatkuvasti, ja puolustusvoimat on varautunut turvallisuustilanteen nopeisiin muutoksiin. Tämä pätee myös Irakin ajankohtaiseen sisäiseen tilanteeseen. Toistaiseksi koulutustoiminta OIR-operaation puitteissa jatkuu normaalisti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä: Isisin vastaisessa koalitiossa on tällä hetkellä 81 jäsentä. On tärkeää, kuten valiokunnan mietinnössäkkin todetaan, että Suomi on mukana toiminnassa kansainvälisessä rintamassa terrorismia vastaan ja tuo toimintaan oman osaamisensa ja panoksensa. Laaja kansainvälinen yhteistyö ja kokonaisvaltainen lähestymistapa edistävät niin Lähi-idän alueellista kuin kansainvälistä vakautta ja turvallisuutta. On odotettavissa, että koalition toiminta tulee muuttumaan lähivuosina ja huomiota tullaan enenevässä määrin kiinnittämään Isisin aiheuttamaan uhkaan maailmanlaajuisesti, mukaan lukien Afrikassa ja Aasiassa. Tällä hetkellä Suomi osallistuu sotilaallisen toiminnan lisäksi koalition jälleenrakennus-, viestintä- ja vierastaistelijatyöryhmien työhön.

16.05 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Keskustan ryhmä korostaa kolmea asiaa. Ne ovat turvallisuus, turvallisuus ja turvallisuus.

Ensinnäkin turvallisuus siitä lähtökohdasta, että kun osallistumme tähän kriisinhallintatehtävään, se edesauttaa turvallisuustilanteen parantamista Irakissa ja se edesauttaa sitä, että pystymme taistelemaan terroristijärjestö Isistä vastaan kansainvälisesti. Suomalaisethan eivät ole itse taistelemassa siellä, vaan ovat kouluttamassa: kouluttamassa näitä peshmerga-joukkoja mutta myöskin Irakin kansallisia joukkoja. Tämä on se, mitä Suomi pystyy tarjoamaan, ja tämä on se, mihin meillä myöskin on antaa osaamista.

Toinen turvallisuuteen liittyvä tekijä on tietysti se, että meillä suomalaiset sotilaat ovat hyvin turvattuina. Kuten ministeri esitteli ja kertoi, niin meidän sotilaamme ovat parhailla mahdollisilla kimpsoilla ja kampsuilla siellä mukana ja turvallisuustekijöistä huolehditaan — eli varusteista huolehditaan. Viimeisen päälle olevat varusteet on oltava, ja tästä onkin pidettävä suuri huoli, että näin on myös jatkossa, ja on hyvä, että ministeri tämän vahvisti.

Kolmantena, tietysti luonnollisena turvallisuuteen liittyvänä tekijänä on se, että me pystymme saamaan myös meidän omaan kansalliseen suorituskyykyymme kokemusta, me pystymme saamaan parannusta, ja tämä on mielestäni tärkeä asia. Kun osallistumme kriisinhallintatehtäviin, siinä täytyy myös katsoa aina sitä kansallista näkökulmaa, mikä meillä Suomesta on, ja muun muassa joukkojen johtamisesta, ylläpidosta ja operoinnista tässä monikansallisessa ympäristössä, näistä tehtävistä saadaan nyt hyvin kokemusta. Suomi on ollut tässä operaatiossa jo aikaisemmin, eli tällä päätöksellä päätetään sitä jatkaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

noin 80 sotilaan voimin. Sen lisäksi on siviilikriisinhallintaa, ja panostamme siihen turvallisuuteen myös muuta kautta. Ja lähetystö, joka nyt avataan Bagdadiin, edesauttaa myöskin sitä, että saamme pidettyä sen keskusteluyhteyden sinne paikallisen maan viranomaisiin paremmin, saamme edistettyä sitä, että näitä palautussopimuksia saadaan järjestettyä Irakiin helpommin ja niitä neuvotteluyhteyksiä avattua, mutta saamme ennen kaikkea sitä tilannetta siellä vakautettua ja saamme oikeata tilannekuvaa tänne reaaliaikaisesti.

Keskustan ryhmä — kuten ulkoasiainvaliokunnassa olemme toimineetkin — olemme yksimielisesti, luonnollisesti, tämän esityksen takana.

16.08 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin ensinnäkin korjata pienen lapsuksen, joka tuli edustaja Niikolta. Hän sanoi vahingossa, että Irak on hyökännyt Syyriaan. Irak ei ole hyökännyt Syyriaan, vaan Turkki on hyökännyt Syyriaan. Eli tämä pieni korjaus.

Sitten itse tähän operaatioon liittyen tässä on puhuttu vastikkeellisuudesta, että kun annetaan Irakille tämmöistä tukea, niin siitä pitäisi saada vastikkeena takaisin pakkopalautussopimuksen mahdollistavan keskustelun aikaansaamista, niin että se sopimus todella syntyi. Tässä vastikkeellisuus on pieni ongelma, koska tässä sotilasoperaatiossa ei voi kuvitella antavansa tukea, jos se on vastikkeellista — se ei silloin ole tukea. Silloin se on jotakin muuta. Se on kauppatavaraa. Tämä minun oman näkemykseni mukaan aiheuttaa sitten näille tuen toimittajille, eli erityisesti meidän kouluttajille eli sotilaille, vaikeampia työolosuhteita tässä tapauksessa.

Sitten toisekseen siitä vastikkeellisuudesta on pakko sanoa myös tämä: Me jo saamme siitä aika suurta vastiketta. Ensinnäkin me olemme kytköksissä nytten tämmöiseen kansainväliseen terrorismin vastaiseen koalitioon, mitä kautta me saamme todella paljon ymmärrystä ja yhteistyötä terrorismin torjunnassa. Toiseksi me koulutamme omia sotilaitamme tämmöiseen uudenaikaiseen sodankäyntiin, joka on kuitenkin meidän osaamisen ja oman puolustuksenkin kannalta hyvin merkittävää, varsinkin kun ajatellaan, miten sotilaalliset muutokset voivat tulevaisuudessa kulkea enemmän tämmöisen hybridisodankäynnin mahdollisuuksiin ja muihin. Sitten kolmas asia, jonka me tästä saamme, on se, että me olemme siellä paalupaikalla katsomassa, miten terrorismin luonne muuttuu. Tämä on myöskin meidän oman turvallisuuden kannalta erittäin merkittävää, puhumattakaan transatlanttisista suhteista, joka hyöty on myöskin valtava tässä suhteessa.

Eli se vastike on jo sisällytetty, se vastike on jo siellä olemassa ja se hyöty on jo selkeästi siellä olemassa, ja näin ollen tätä ei pidä omasta mielestäni ehdollistaa sille, miten nämä pakkopalautussopimukset tähän saadaan. Koen sen olevan pyyntönä populistinen ja kenties tämän itse operaation kannalta haitallinen, ja sen minun mielestäni pitäisi loppua.

Sitten hyvin lyhyesti sanon: Se, että sinne avataan suurlähetystö jälleen, nyt toivottavasti marraskuussa, on hyvä merkki. Toivon todella, että tämän viikon perjantain mielenosoitukset, jotka alkavat jälleen, eivät tule vaikeuttamaan tätä yhteistyötä tulevaisuudessa. Irakiin nyt povataan todella suuria mielenosoituksia, jotka saattavat sitten jatkua pitkään ja aiheuttaa todella paljon vaikeuksia, mutta toivottavasti eivät aiheuta, ja näin ollen voitaisiin myöskin tämän lähetystön myötä Suomen yhteistyötä Irakin kanssa tiivistää kohti parempaa bisnestä, erityisesti Suomelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Täällä heräsi pientä halukkuutta debattiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

16.11 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja al-Tae nyt kuunteli puolella korvalla, koska mainitsin näin, että Irakin turvallisuusjoukot ovat vapauttaneet maan alueet Isisin hallinnasta ja terrori-iskujen uhka on koko maassa kuitenkin jatkuva edelleen. Sitten toisekseen mainitsin myös sen, että pitkään jatkuneet Kurdistanin itsenäisyyspyrkimykset sekä Turkin sotatoimet Syyriassa vaikuttavat alueen turvallisuustilanteeseen. Elikkä näin mainitsin, en maininnut mitään millään muulla tavalla.

Mitä tulee tähän niin sanottuun pakkopalautuskeskusteluun tai näitten laittomasti Suomessa olevien irakilaiden turvapaikanhakijoiden palaamiseen Irakiin, niin jo viime vaalikaudella on alkanut tämä neuvottelu Suomen hallituksen ja Irakin välillä siitä, millä me saisimme tehostettua näiden henkilöiden palaamista sinne, koska Irak ei tällä hetkellä suostu tämmöiseen hyvään yhteistyöhön, niin että henkilöt sinne otettaisiin vastaan. Siinä mielessä tämä lähetystö voi edesauttaa sitä.

Mutta kun sain tämän puheenvuoron, kysyn ministeriltä vielä, että kun me [Puhemies koputtaa] olemme kirjanneet tähän, että jos poliittinen tilanne muuttuu nopeasti, niin silloin arvioidaan uudelleen Suomen [Puhemies koputtaa] läsnäolon tarpeellisuus siellä: onko teillä tästä mitään arviota, kuinka pahaksi tilanteen pitää muuttua?

16.13 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun puolustusministeri tuli paikalle, niin kysyn suoraan: Miten te näette tämän sekä ulkoasiainvaliokunnan että puolustusvaliokunnan kirjauksen, jossa sanotaan, että on kiinnitettävä huomiota suomalaissotilaiden turvallisuuteen kohdistuviin mahdollisiin uhkiin kotimaassa, siis Suomessa, siinä tilanteessa, kun he ovat tehtävänsä siellä suorittaneet ja kotiutuneet Suomeen? Mistä siinä on kysymys, kuka uhkaa? Onko siellä... No, jätän sen teidän tulkittavaksenne. Onko tästä esimerkkejä, ja kuinka vakavana sitä pitää pitää? Ilmeisen vakavana, koska molemmat valiokunnat sen ovat halunneet nostaa.

Tähän vastikkeellisuuteen: Ei se minullekaan mikään helppo ja mieleinen aihe ole. Tietysti se vastikkeellisuus voitaisiin poistaa, jos Irakin hallinto suhtautuisi myöttämielisemmin palautussopimuksen tekemiseen ja kantaisi siinä mielessä suurempaa vastuuta ja tehtäisiin jonkinlainen järjestely ja aikataulu ja tiekartta, miten se asia hoidetaan [Puhemies koputtaa] pois päiväjärjestyksestä.

16.14 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös itseäni jäi hiukan huolettamaan tämä, minkä edustaja Kiuru nosti esille, että todellakin molemmat valiokunnat näin sanoivat, että OIR-operaatioissa palvelevan suomalaissotilaan turvallisuuden kohdistuviin mahdollisiin uhkiin kotimaassa tulee suhtautua vakavasti. Mielestäni tämä on aika kova sanoma, ja tämän suhteen haluaisinkin ministeriltä tähän nyt hiukan kättä pidempää, mitä tämä uhka tarkoittaa.

16.14 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilman muuta kotimaassa olevien ja tänne palaavien sotilaiden ja heidän perheidensä turvallisuudesta pitää pitää huolta. Se on päivänselvä asia.

Kaiken kaikkiaan se, että me pystymme osallistumaan tällaisiin operaatioihin yleisen asevelvollisuuden, reserviläisten kautta muodostetuilla joukoilla, on kyllä kiistatta meidän suomalaisten vahvuus. Se, että me pystymme koko ikäluokan kartoittamaan ja sieltä saamaan ne parhaat osaajat tämän tyypisiin tehtäviin, on muuten iso asia meillä Suomessa, ja se, että täälläkin operaatioissa on useita reserviläisiä, jotka ovat saaneet myöskin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

siviilielämän puolelta kokemuksia, joita voivat tässä hyödyntää. Nämä ovat valtavan isoja tekijöitä. Tämä on meidän vahvuutemme, josta meidän pitää ehdottomasti pitää kiinni myöskin jatkossa.

16.16 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liittyen näihin pakopalautussopimuksiin on myös todettava tässä samaan hengenvetoon, että meillä on nyt mahdollisesti sellainen tilanne, että Euroopan unioni on solminut sopimuksen Irakin kanssa jälleenasuttaa Syyrian alueella olevien Isis-leirien asukkeja Irakin puolelle, mikä voisi johtaa siihen, että kantasuomalaisia ja muita Suomen kansalaisia mahdollisesti siirtyisi tai olisi jo Irakin vankiloissa tutkintavankeudessa tai muuten tuomittuina. Näistä meillä ei ole tarkkaa tietoa.

Näissä palautussopimuksissa ja erilaisissa sopimuksissa voi käydä niin, että Irak sitten rupeaa neuvottelemaan eri maiden, muun muassa Suomen, kanssa siitä, miten näitä Isis-taistelijoita voitaisiin siirtää takaisin omiin kotimaihinsa. Sen vuoksi olisin hirveän varovainen nyt siinä, miten näistä sopimuksista puhutaan ja miten laajoja ne sitten loppujen lopuksi ovat. [Puhemies koputtaa] Jättäisinkin sitten puolustusministerille ja muille ministerille näitä asioita harkintaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt puolustusministeri Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.17 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Tässä tuli pari kysymystä. Valiokunnan puheenjohtaja Niikko kysyi, kuinka pahaksi tilanteen pitää muuttua, jotta Suomen osallistumista ruvetaan arvioimaan uudelleen. Tilannetta seurataan tietysti jatkuvasti, ja totta kai haluamme varmistaa sen, että vaikka olosuhteet ovat vaativat, suomalaiset kriisinhallintajoukot pystyvät hoitamaan tehtävää sillä tavalla, että sinkkiarkuissa sieltä ei palata mutta samalla tunnistaen, että aina sekin riski on olemassa näissä operaatioissa. Historiassahan näitäkin tilanteita valitettavasti on ollut. Sitä on vaikea konkreettisesti sanoa, mutta totta kai tätä seurataan erittäin huolellisesti.

Oikeastaan samaan tematiikkaan liittyvät nämä edustajien Kiuru ja Wallinheimo kysymykset myöskin suomalaissotilaiden turvallisuudesta kotimaassa. On niin, että Isis-kennöistä epäiltyjä henkilöitä oleilee myös Suomessa. Supo heitä seuraa, supo heitä valvoo. Ainakin teoriassa uhkaa voi muodostua, ja siksi esimerkiksi henkilötietokysymyksiin kiinnitetään huomiota. Valiokunnilla on tarkempi tieto näistä asioista. Kyllä ilman muuta haluamme turvata suomalaisten kriisinhallintajoukkojen, rauhanturvaajien turvallisuuden niin operaatioissa maailmalla kuin Suomessakin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja mennään puhujalistaan. Edustaja Ovaska.

16.18 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan mietinnössä nousee tämä paluu- ja palautusyhteistyö esiin, mutta ehkä se on kuitenkin sellainen asia, johon ei tässä vaiheessa kannata niinkään kiinnittää huomiota, vaan tähän varsinaiseen asiaan, mistä puhutaan, eli tähän koko operaatioon ja ennen kaikkea siihen, millä me pystymme torjumaan Isisin ja millä me pystymme sitä vaikutusvaltaa karsimaan, niin kuin näissä tämän operaation alkuperäisissä tavoitteissa on ollut ennen kaikkea Isisin tuhoaminen. Mutta kyllähän me tiedämme, että tämä tilanne on vaikeutunut entisestään viime viikkojen tapahtu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

mien myötä. Tämä mietintö ja myöskin ne asiantuntijakuulemiset, mitä on valiokunnassa suoritettu, taisivat olla jo ennen niitä varsinaisia lähialueen tapahtumia Turkissa ja Syyriassa, joten myöskään osaltaan kaikkeen ei ole voitu ottaa kantaa. Mutta kyllä meidän on huomioitava se koko lähialue ja se poliittinen epävakaus, se, mitä siellä nyt tulee tapahtumaan ja millä tavalla se tulee osaltaan myöskin vaikuttamaan näihin operaatioihin Irakissa. On väijäämättä selvää, että niillä on jonkinlainen vaikutus näihin. Ja ennen kaikkea — ikävä sanoa, Yhdysvallathan tässä on kuitenkin merkittävä toimija, suuri joukko amerikkalaisia tuolla — tärkeää on se, että voimme luottaa jatkossakin amerikkalaisiin ja siihen kumppanuuteen, mitä he siellä toteuttavat. Siitä, mitä kävi Turkin ja Syyrian osalta, tuli yhtäkkiä USA:n sisäpolitiikkaa — USA:n sisäpolitiikka alkoi osaltaan määrittelemään, mitä kurdialueella tapahtuu. Siis olennaista on, voimmeko jatkossakin luottaa siihen, että USA:n sisäpoliittinen tilanne ei vaikuttaisi näihin tapahtumiin, ja myöskin se, että ollaan osaltaan sitten koalitiona, joukkona, toimimassa tällaisissakin tehtävissä, kuten nyt kriisinhallinnan ja muissa koulutustehtävissä. Sitä, kuinka kauan täällä tullaan toimimaan, on hyvin vaikea sanoa, mutta itse tietysti toivon, että niin pitkään, että näissä tavoitteissa onnistutaan, mitä näille operaatioille on asetettu.

On puhuttu paljon myös siitä, että miksi tänne mennään tai mitä Suomi saa. Mielestäni edustaja al-Tae hyvin kuvasi juuri sitä osaamista ja tätä kokonaisen kriisin torjumista, ja osaltamme kuulumme siihen joukkoon, joka täällä on mukana toimimassa, niin että varmasti myös sitä kautta tulee hyötyä. Itse haluan nähdä sen, että Suomi on entistä aktiivisempi toimija ja kumppani tällaisessa työssä ja näissä tehtävissä, niin kriisinhallinnan osalta kuin terrorismin osalta.

Mutta lopuksi vielä korostaisin, arvoisa puhemies, sitä, että kun poliittinen tilanne on tuolla alueella edelleenkin hyvin epävakaa ja varmasti tulee sellaisena osaltaan valitettavasti pysymään, niin silloin tämän koalition ja siihen kuuluvien maiden on entisestään parannettava yhteistyötä, jotta pystymme vastaamaan Isisin vastaiseen uhkaan.

16.21 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! On syytä antaa kiitokset ulkoasiainvaliokunnalle hyvästä ja tasapainoisesta mietinnöstä. Perusteet jatkaa Suomen osallistumista turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön Irakissa ovat edelleen olemassa ja jopa korostuneet Lähi-idän tilanteen kiristytessä. Vaivalla ja pitkäjänteisesti rakennettua pohjaa erityisesti Isis-terrorismin kitkemiseksi ja Irakin tilanteen vakauttamiseksi pitää jatkaa tässäkin tilanteessa. Toki meidän pitää olla myös valppaana ja alueen turvallisuuskehitystä pitää seurata tarkasti, kuten puolustusministeri sanoi. On myös syytä kiinnittää erityistä huomiota koulutusyhteistyötä tekevien suomalaisten sotilaiden turvallisuuteen, aivan kuten muun muassa puolustusvaliokunta on tuonut omassa lausunnossaan esille.

Irakin turvallisuustilanne vaihtelee paljon alueittain ja on altis nopeille muutoksille. Nyt on kriittisesti seurattava sitä, miten Turkin hyökkäys Syyriaan vaikuttaa Irakin kurdialueen turvallisuuteen, mukaan lukien Isisin aktiivisuuteen alueella. Siksi koulutusyhteistyössä on tärkeää omaksua sellaisia toimintamalleja, jotka minimoivat turvallisuusriskit suomalaisjoukkoja kohtaan. On myös päivänselvää, että OIR-operaatioissa palvelevien suomalaissotilaiden turvallisuuteen kohdistuviin mahdollisiin uhkiin kotimaassa tulee suhtautua erittäin vakavasti.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin myös niin, että Irakin yhteiskunnan vakauttamiseen tarvitaan lisäksi muitakin välineitä. Tässä suhteessa päätös suurlähetystön avaamisesta Irakiin on järkevä päätös. Taloussuhteiden ja kaupan lisäämisen kautta Suomi voi vauhdittaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

Irakin yhteiskunnan kehittymistä muun muassa meillä olevan koulutusosaamisen kautta. Se voi myös osaltaan auttaa paluu- ja palautusyhteistyötä helpottavien järjestelyiden aikaansaamista Irakin kanssa. Toimivan ja konkreettisen palautussopimuksen solmimisen pitää olla tämän hallituksen prioriteetti. Toisaalta lähetystön avaaminen tulee nähdä myös eräänlaisena muistutuksena irakilaisille tulevien vuosien painopisteistä. Vastuu Irakin yhteiskunnan perusedellytysten luomisesta ja kehittämisestä ei ole muilla kuin irakilaisilla itsellään, ja tähän työhön on ryhdyttävä välittömästi. Pysyvä kansainvälinen tuki ei ole vaihtoehto, vaikka sille juuri tässä tilanteessa ei tunnu olevan muita vaihtoehtoja.

16.24 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos puolustusministeri Kaikkoselle vastauksesta. Kysyin siis, mikä suomalaisia sotilaita Suomessa uhkaa, kun he ovat tehtävästään palanneet, ja vastasitte, että Suomessa voi olla henkilöitä, joilla on Isis-yhteyksiä, ja he saattavat olla potentiaalinen uhka suomalaisille sotilaille. Sanoitte myös, että supo heitä valvoo.

Nyt kysyn teiltä, kun olemme saaneet uuden tiedustelulainsäädäntöpaketin voimaan, miten näette, että tämä uusi tiedustelulainsäädäntö antaa viranomaisille Suomessa työkaluja — esimerkiksi tässä kyseisessä tapauksessa — varmistaa, että suomalaisten sotilaiden turvallisuus kotimaassa on turvattu, ja miten tämä supon valvonta toimii — niin pitkälle kuin sitä nyt julkisesti voitte käsitellä tässä yhteydessä.

16.25 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Tässä operaatiossahan Suomen on tietysti tarkoitus osallistua tähän yhteiseen terrorismiin, mukaan lukien Isisin, vastaiseen toimintaan, ja tämä oli lähtötilanne, että saadaan vakautettua Irakin alue, jotta he voivat itse turvallisuustilanteen parannuttua ottaa maan haltuun, ja sitten myös päästään eteenpäin siinä, että monet pakolaisetkin voivat palata omille alueilleen, mukaan lukien myös ne turvapaikanhakijat, jotka ovat vaeltaneet sieltä ympäri Eurooppaa.

Tässä jäi vielä mainitsematta se, että valiokuntahan piti hyvänä sitä, että hallitus on suunnitellut asettavansa parlamentaarisen komitean kriisinhallintapolitiikan kehittämiseksi. On erittäin tervetullutta, että koko eduskunta pääsee yhdessä pohtimaan niitä näkökulmia luodessaan kokonaisvaltaisen, vaalikausien yli menevän kriisinhallinnan tavoitelinjauksen. Tässä me voimme ottaa sitten kantaa siihen, millä resursseilla me menemme minnekin, riittävätkö ne resurssit ja mitkä ne riskimäärät ovat, mitä me otamme. Tällainen yhteinen, läpi vaalikausien ylittyvä parlamentaarinen yhteistyö eduskunnassa on erittäin tervetullutta, koska tällä sitä pitkäjänteisyyttä ja semmoista hyvää työskentelytapaa tässä eduskunnassa lisätään. Tämä myös sitouttaa silloin kaikki puolueet saman tavoitteen ääreen, kun on yhdessä päästy tutustumaan yksityiskohtaisesti niihin toimintatapoihin, miten kukin ministeriö tämän osalta toimii. — Kiitos.

16.27 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Olisin tässä edustaja al-Taeen jutusta ottanut sellaisen, että puhutaan, että ei saisi olla vastikkeellista. Tavallaan sen ei tarvitsisi olla mielestäni vastikkeellista, mutta ainakin itse haaveilen, että olisi oikeudenmukaisuutta, koska tilanne on se, että tällä hetkellä Irak tavallaan tässä järjestelmässä ei kohtele meitä hyvinä yhteistyökumppaneina, koska he eivät halua ottaa vastaan oman maan kansalaisia, ja minä näen enemmän sen huolen tässä asiassa. Vaikkemme koplaisi vastikkeelliseksi tätä meidän apuamme sinne, niin se on taas, jopa näin voisi sanoa, hyvän tavan vastaan, että maa, jolle annetaan apua, ei hoida itse sitten sitä omaa tonttiaan siinä. Jos vielä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

puhutaan jopa näin, että aika paljon pitäisi näiden ihmisten, jotka täältä sitten ovat takaisinpäin menossa, jopa olla sen alan ammattilaisia, niin minä toivoisin, että Irak suhtautuisi tähän asiaan niin kuin sen oikeastaan kuuluisi — ihan oikeudenmukaisuuden vuoksi.

16.28 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä oikeudenmukaisuudesta edustaja Laakson kanssa. Olisi ollut oikeudenmukaista, jos Suomi ei olisi osallistunut 90-luvun alussa niihin mittaviin pakotteisiin, joita YK aikoinaan Irakille langetti — jopa hehkulamput kuuluivat näihin pakotelistoihin. Ne johtivat siihen, että hyvin merkittävä osa Irakin lapsista kärsi suuresta puutteesta, joka näkyy tänä päivänä myöskin Irakin kehityksessä. On valitettavaa, että Suomi aikoinaan oli osa tätä pakotejärjestelmää YK:n kautta, ja tämän myötä on se niin epäoikeudenmukaista, että niin moni irakilainen on joutunut sellaiseen tilanteeseen, että on joutunut jättämään kotinsa — pääasiallisesti siksi, että Irak itse on epäonnistunut palvelemaan omia kansalaisiaan, mutta myös siksi, että kansainvälinen yhteisö ei osannut poistaa Saddam Husseinia [Puhemies koputtaa] oikealla tavalla. Tässä epäoikeudenmukaisuuskeskustelussa voitaisiin viettää koko loppuilta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja takaisin puhujalistaan, edustaja Rantanen.

16.29 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Olen vähän hämmentynyt edustaja al-Taeen puheenvuorosta, josta saattoi päätellä, että suomalaiset ovat jotakin velkaa Irakille ja näin ollen ei sopisi olla minkäänlaisia vastavuoroisia sopimuksia. Se kuulostaa vähän oudolta.

Itse pidän tärkeänä, että tämmöisissä sopimuksissa — niin kuin edustaja Ovaska täällä sanoi, että mitä Suomi tästä saa — luonnollisesti Suomen täytyy pohtia, mitä se näistä sopimuksista saa, ja sellaisia sopimuksia ja rahallisia avustuksia ei pidä tehdä, joista ei jotakin itsekin saa, koska meillä ei varmasti pienenä maana aivan siihenkään ole varaa.

Mutta haluaisin ehkä ministeriltä kysyä nyt tästä suurlähetystön avaamisesta Bagdadiin. Varmasti on hyviä ajatuksia tässä mietinnössä, mutta onko arvioitu sitä riskiä, että jos lähetystö ryhtyy kirjoittamaan viisumeja isommalti sieltä ja sitten niillä tullaan Suomeen, jonka jälkeen haetaan turvapaikkaa Suomesta — sehän nyt on ollut nyt tämän vuoden nou-seva trendi muualtakin päin maailmaa.

16.30 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja nosti esiin tämän kriisinhallinnan parlamentaarisen valmistelun, ja tämä on kyllä hyvin aiheellinen asia nostaa esiin, koska kriisinhallintaoperaatiot meillä menevät aina yli vaalikausien. Hallitukset vaihtuvat, kriisinhallintaoperaatiot säilyvät. Siihen, että meillä olisi vähän pidemmän tähtäimen näkymä siitä, mihin Suomen kannattaa osallistua ja mikä on tehokasta, mikä on vaikuttavaa, on syytä löytää tässä talossa yhteisymmärrys ja se näkemys.

Meistähän on sanottu, että Suomi on kokoaan suurempi maailmalla näissä kriisinhallintatehtävissä, ja me olemme sitä olleet ja olemme varmasti vieläkin. Suurimmat ja vaikuttavimmat operaatiot tietysti ovat tämän Irakin operaation lisäksi Afganistanin Resolute Support -operaatio ja Libanonin UNIFIL. Sen lisäksi on näitä pienempiä operaatiota muun muassa Malissa, Libanonissa, UNTSO, operaatio Sophia ja niin edelleen.

Mutta, herra ministeri, te vierailitte viime viikolla Libanonissa tapaamassa suomalaisia rauhanturvaajia ja keskustelemassa näistä ajankohtaisista asioista. Voisitteko kuvailla hie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

man tätä käyntiä, tätä Suomen vaikuttavuutta näissä rauhanturvaamistehtävissä? Oikeastaan kysyisin teiltä myöskin sitä, kuinka te näette pitkän tähtäimen kehittymisen näissä meidän kriisinhallintatehtävissämme. Mitkä ovat ne painopisteet, joihin Suomen kannattaa satsata? Me olemme nyt useassa operaatiossa mukana — onko kenties hieman vähemmän operaatioita, enemmän panostusta, vai onko se lipun näyttäminen mahdollisimman useassa operaatiossa se Suomen vahvuus?

Kaiken kaikkiaan kriisinhallinnassa mukanaolo meillä Suomessa on tärkeää, se parantaa meidän kansallista turvallisuuttamme, tuo sitä suorituskyvyn osaamista meille itsellemme, ja sitten kansainvälisesti me pystymme oman panoksemme antamaan tämän turvallisuustilanteen kehittämiseksi.

16.33 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Tämä vastikkeellisuus kun nousee esiin, niin minä haluan vielä omalta osaltani tarkentaa sitä, että en ajattele sillä tavalla kuin edustaja Laakson puheenvuorosta tuli ilmi, että osallistumme kansainväliseen kriisinhallintaan ja terrorismin torjuntaan vain, jos voidaan käydä ikään kuin kauppaa vaikka pakolaisilla tai turvapaikanhakijoilla. Ei, minulle se vastikkeellisuus on sitä, että osallistutaan kriisinhallintaoperaatioihin, jotta osaltamme me saamme osaamista ja koulutusta ja osaltamme pystymme juuri tekemään sitä, mitä edustaja Savolakin sanoi, olemaan osaltaan suurempi toimija tuolla. Mutta on tietysti tärkeätä, niin kuin Rantanen minun mielestäni kuvasi hyvin sitä, että kokonaisuutta arvioidaan, mutta ei pitäisi lähteä taas liiaksi asettamaan näitä siihen vaakakuppiin. Ministeriltä kysyisin: eikö kuitenkin osallistuminen tällaisiin operaatioihin osaltaan edistä sitä, että ihmiset eivät lähde pakoon sieltä kotimaastaan pakenemaan esimerkiksi Isisiä?

16.34 Petri Huru ps: Herra puhemies! Ottaisin kantaa tähän edustaja Kiurun esille nostamaan asiaan — tai monen muunkin esille ottamaan asiaan — eli uhkaan kotimaassa. Kun herra ministeri mainitsi tästä, että Isis-kytköksiset henkilöt saattavat aiheuttaa uhkaa, niin eikö heidät olisi syytä ottaa silloin säilöön? Mikä on ministerin kanta tai hallituksen kanta tähän, onko supon suorittama seuranta riittävä toimenpide teidän mielestänne? Ja sitten vielä tähän, kun kriisinhallintaveteraanit kotiutuvat alueelta: Millä tavalla tässä operaatiossa hoidetaan jälkihuolto? Onko sitä mitenkään korostettu?

16.35 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin jatkaa näitä hyviä puheenvuoroja, jotka ovat edustajakollegoilta tulleet. Siihen perään haluaisin sanoa, että se vastikkeellisuus on jo itse siinä operaatiossa, eli suomalaiset saavat erittäin hyvää kokemusta tätä kautta, ovat osana terrorisminvastaista koalitiota, jota kautta me pystymme sieltä käsin myöskin tekemään tehostetumpaa toimintaa. Eli kun esimerkiksi Turkin operaatiossa Syyrian puolella se alue, se dynamiikka muuttuu, Isiksen toimintaluonne muuttuu, niin me olemme nyt siellä katsomassa, miten nämä muuttuvat ja miten me voimme suojella sitten kotimaata paremmin.

Sitten tässä on myöskin se, että Yhdysvallathan on pyytänyt Suomen tähän operaatioon mukaan, eli tämä on suhdetoimintaa myöskin, ja tässä vastikkeellisuus on monipuolisesti jo saatu. Sen vuoksi minusta on jotenkin hieman vastenmielistä, että me puhumme myöskin näistä ihmisistä eli pakolaisista sellaisena kauppatavarana, että heidät tulisi tätä myöten pystyä lähettämään paremmin takaisin, kerta tuemme Irakin sotilaiden koulutusta Isiksen vastaisessa toiminnassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

Ehkä sitten neljäntenä vastikkeellisena asiana, jonka minä tässä näen, näen sen, että Irakkhan on nyt taistellut terrorismia vastaan, ja siellä on kuolleita kymmeniätuhansia tätä myöten. Sinne on mennyt myöskin suomalaisia Isis-taistelijoita taistelemaan, heitäkin vastaan on taisteltu siellä. Eikö Irak ole jo tässä maksanut kovan hinnan tästä operaatiosta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Puolustusministeri Kaikkonen.

16.37 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Tässä tuli vielä joitakin kysymyksiä, ja pyrin niihin vielä vastaamaan. Todettakoon, että tämä kokonaisuus nyt itse asiassa ensisijaisesti on ulkoministeri Haaviston heiniä, mutta koetan paikkailla, ja toki tämä puolustushallintoakin liippaa, että ei siinä mitään.

Edustaja Kiuru kysyi tiedustelulainsäädännön merkityksestä, ja suhteessa esittämäänee kysymykseen: Kyllä, se tuo uusia työkaluja myös terrorismin vastaisessa taistelussa. Puhutaan sitten kotimaasta tai laajemmin, se on merkityksellinen myös tässä asiassa, ja sanoisin, että on kyllä erittäin arvokasta, että meillä on nyt vuosien työn jälkeen nykyaikainen ja tämän päivän haasteisiin vastaava tiedustelulainsäädäntö. Se parantaa kyllä suomalaisten turvallisuutta.

Edustaja Rantanen kysyi tästä viisumikysymyksestä liittyen Bagdadin suurlähetystöön. No se kyllä, sanon ihan suoraan, kuuluu enemmän sitten ulko- ja sisäministerien tonteille, että parempi suunnata kysymys sinne vaikkapa kyselytunnilla tai muussa yhteydessä. En yritäkään vastata siihen.

Samoin sisäministerin tontilla on edustaja Hurun kysymys vaarallisten henkilöitten säilöön ottamisesta. Käsitykseni kyllä on, että jos on aito ja vakuuttava huoli turvallisuudesta, kyllä silloin meidän viranomaiset toimivat tässä maassa. Jälkihuoltokysymys on hyvä. Siihen kiinnitetään huomiota.

Edustaja Ovaska kysyi, eikö Suomen kriisinhallintaosallistuminen ylipäätään edistä sitä, että noilla alueella voidaan elämistä jatkaa, ja eikö se olisi osaltaan vähentämässä pakolaisuutta. Kyllähän se näin on, että sikäli kuin saadaan alueita vakautettua levottomilla alueilla, kuten Lähi-idässä, Afrikassa ja muualla, niin kyllähän se tietysti osaltaan luo edellytyksiä siihen, että paine pakolaisuuteen pienenee.

Vielä edustaja Savola kysyi tästä kriisinhallinnasta. Totta, olin Libanonissa viime viikolla. Täytyy sanoa, hyvät edustajat, että kyllä suomalaiset rauhanturvaajat tekevät maailmalla hyvää ja tärkeää työtä. Libanonissa on oltu jo 40 vuotta. Näyttää siltä, että tarve ei ihan heti sieltä valitettavasti poistu. Meillähän nykyinen osallistuminen on sovittu vuoden 2020 loppuun saakka ja tulevan talven aikana täytyy sitten linjata, jatketaanko siellä ja jos jatketaan, niin millä tavalla jatketaan. Palataan tähän asiaan sitten kun se asia tulee ajan-kohtaiseksi. Mutta oli kyllä hienoa nähdä suomalaisia miehiä ja naisia siellä tekemässä hyvällä motivaatiolla tärkeitä työtä jännitteisissä olosuhteissa. Meidän malli perustuu hyvin pitkälle reserviin, ja tuottaahan se aivan erinomaisen joukon sinne. Näin sen ammattilistan, mistä kaikesta tuo meidän noin 200 rauhanturvaajan joukko koostuu, ja siellä on metallimiestä ja autonkorjaajaa ja hitsaria ja rakennusmiestä ja kokkia ja maisteria. Se kirjo on hyvin monipuolinen, mikä siellä on, ja hyvin monipuolinen osaaminen samalla. Se on vahvempi osaamiskokonaisuus kuin mitä mikään palkka-armeija voisi taata. Eli voidaan kyllä hyvin olla ylpeitä siitä työstä, mitä suomalaiset tekevät siellä, ja sitä pitkäjänteistä työtä, mitä vuosikymmeniä on tehty, paikalliset myös arvostavat. Eli paikalliset kyllä arvostavat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2019 vp

Libanonissa ja muuallakin suomalaisia rauhanturvaajia, ja se edesauttaa sitten tekemään sitä työtä noissa olosuhteissa.

Meillä tulee linjattavaksi sitten se kriisinhallinnan kokonaisuus myöhemmin. Tarkoitus on, että parlamentaarinen komitea ryhtyy tätä asiaa pohtimaan ja tekee linjauksen siitä sitten. Siinä tulee esiin esimerkiksi juuri se kysymys, minkä, edustaja Savola, esititte, että kumpi on parempi, se, että ollaan monessa paikassa ehkä vähän pienemmillä joukoilla lip-pua näyttämässä, vai onko parempi keskittyä joihinkin vähän vahvemmallalla osallistumisella. Meillähän se kokonaisvahvuus, mikä maailmalla on, on pienentynyt niistä suurimmista vuosista, mitä oli. Juuri tuo Libanonin UNIFIL-operaatio on kaikista suurin noin 200:lla, mutta myös tämä OIR-operaatio, mistä tänään keskustellaan, on merkittävä. Afganistan on, ja sitten on pienempiä joukkoja vielä. Mutta tämä kokonaisuus on tavoitteena parlamentaarisesti linjata.

Arvoisa puhemies! Vielä viimeisenä sanon, että nämä ovat sentyyppisiä kysymyksiä, että on arvokasta, että me koko eduskuntana täällä haemme yhteistä linjaa näihin, ja on hienoa, että puolustusvaliokunta ja ulkoasiainvaliokunta ovat yksimieliset linjaukset näistä asioista löytäneet. — Kiitän tästä keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen VNS 1/2019 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.